

ספרי' — אוצר הספרים — לויבאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

פִּינְחָס

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק“
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ וכו' ר' שניאור זלמן הלוי
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב

נפטר ביום ב', כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת אסתר שיינדל תחי' שגלוב
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה
נדפס ע"י משפחתם שיחיו

*

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יהודה ב"ר אהרן ע"ה ימיני
נפטר ביום י"ט תמוז ה'תשמ"ח
וזוגתו מרת שושנה ב"ר שלום ע"ה ימיני
נפטרה בש"ק פי ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם

הרה"ת ר' אמיתי זוגתו מרת פייגא שרה
ומשפחתם שיחיו ימיני

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. במועדו

מן הפסוק¹ "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו מצטט רש"י את המילה "במועדו", ומפרש: בכל יום הוא מועד התמידים".

יש להבין:

מה מוסיף רש"י על הנאמר במפורש מיד בפסוק הבא?² שם נאמר "שנים ליום עולה תמיד", שזמן הקרבת התמידים הוא תמיד, בכל יום – ומדוע צריך רש"י לפרש זאת בפסוק קודם על המילה "במועדו"?³

הרא"ם מסביר שרש"י אינו מתכוון לומר כאן שזוהי מצוה הנוהגת בכל יום, שהרי זה נאמר במפורש מיד לאחר מכן, כדלעיל, אלא "הכי פירושא", שכל יום הוא זמן התמידים ואין שום מונע בהם שאפילו בטומאה מקריבין אותן ביומן".

אך הסבר זה לדברי רש"י דורש ביאור: רש"י כתב את פירושו גם עבור בן חמש למקרא, כלומר, בשפה הברורה גם לו, ואילו התכוון רש"י לומר שמקריבים את התמיד באופן תמידי אפילו בטומאה, הוא היה אומר כך במפורש, כפי שהוא אומר בפרשת בהעלותך⁴ על המילה "במועדו" לגבי קרבן פסח – "אף בשבת .. אף בטומאה".⁵

כן יש להבין: מדוע, אכן, אין רש"י מפרש כאן "במועדו" – אף בשבת אף בטומאה?

אמנם, לגבי שבת אין רש"י צריך כאן לפרש זאת, כי הדבר נאמר במפורש בהמשך

הפסוקים⁶ "עולת שבת בשבתו על עולת התמיד", אך יש כאן צורך בלימוד שמקריבים את התמיד "אפילו בטומאה".

ב. הזמן המדוייק

ה"אבן-עזרא"⁷ מפרש "במועדו" – "שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב". ולפי זה מובן מדוע צריך לכתוב "במועדו", למרות שלאחר מכן כתוב "שנים ליום עולה תמיד" ו"את"⁸ הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים", כי פסקונו בא להדגיש את הזמן המדוייק "שלא יקדמו .. ושלא יאחר...".⁸

ונדרש הסבר: מדוע אין רש"י מסביר⁹ בדומה לפירושו של אבן עזרא, שלפיו מובן מדוע צריך לכתוב כאן "במועדו", ופירוש זה מתקבל גם לפשוטו של מקרא.¹⁰

ג. בזמן המיועד לכך

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

ההבדל בין פירוש רש"י בפרשתנו לבין פירוש רש"י בפרשת בהעלותך הוא:

בפרשת בהעלותך מתכוון רש"י לבאר את היתור של המילה "במועדו". כי שם ממשיך הפסוק ומציין מיד את הזמן המדוייק "בארבעה עשר יום בחודש הזה בין הערבים...".¹¹ לכן מסביר רש"י שהיתור בא ללמד דין חדש – "במועדו, אף בשבת, במועדו, אף בטומאה".

ואילו בפרשתנו קשה לרש"י משמעות המילה "במועדו": המשמעות הפשוטה של

(6) כת, ו"ד.

(7) עה"פ. וכ"ה בחוקני כאן בפ' השני.

(7*) כת, ד.

(8) ברבינו בחיי כאן לאחר שמעתיק לשון רש"י כתב, אבל בא לומר שלא יקדים כלום קודם עולת הבוקר ולא יאחר כלום אחר עולת הערב. אבל (נוסף לזה, שבפשוטו אין ענין זה שייך לב. במועדו...) ענין זה מבואר כבר לעיל בפ' צו (ו, ה) כמבואר בפרש"י שם.

(9) להעיר ובפרש"י לא הובאה דרז"ל (תו"כ צו ז, ל). וראה גם חולין כב, א (ובפרש"י) ושי"ג. ועדיין הוא במגילה כ, סע"א) עה"פ (צו שם) ביום צותו, דכל הקרבנות אין כשרים אלא ביום.

(10) וראה באר מים חיים (לאחי הגהר"ל) כאן.

(11) ט, ג.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא הניקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בני ביתו, בא די קרובים אליו, ועאכו"כ בא זיינע תלמידים, ביז אז ער רעדט וועגן דעם מיט די אַלע צו וועמען ער קען דערגרייכן, און וויבאלד אז דאָס קומט פון זיין פנימיות, רעדט ער דברים היוצאים מן הלב וואָס נכנסים אל הלב, ופועלים פעולתם, ועאכו"כ דורך דעם וואָס ער באַווייזט אַ דוגמא ח' פון זיין אייגענע עבודה. ביז אז ער מאַכט אז אויך די שומעים ווערן מדברים – „הגורל הי' מדבר“.

(משיחות ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, כ"ד תמוז תנשא)

6 ספר הישר לר"ת סיג. הובא בשל"ה סט, א.

לפי כל סימני הגאולה נמצאים אנו ממש בסמיכות לגאולה, וכמו שהודיע, פירסם והכריז כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכבר סיימו את כל העבודה, כולל גם "צחצוח הכפתורים"¹ וסיימו גם את "עמדו הכן כולכם"², זאת אומרת שכבר "הכל מוכן לסעודה"³, וכבר מוכנים לגשת לשולחן, ולאכול את סעודת לוויתן ושור הבר, כיון ש"הנה זה (משיח) בא"⁴ תיכף ומיד ממש!

* * *

ובאותיות פשוטות: בעמדנו קרוב ממש לפני הגאולה – צריך כל יהודי להתרגל לגאולה ולהעמיד את עצמו במצב ורגש של גאולה, על ידי שיהפוך את יומו הפרטי לייום גאולה (פרטיות), ואת מקומו הפרטי – ל"ארץ ישראל", ע"י זה שעושה העבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

וכתוצאה משלימות העבודה הפרטית (במחשבה דיבור ומעשה) – הרי זה צריך להתבטא גם בדיבורו, ע"ד "הגורל הי' מדבר", דמכיון שהוא חדר בפנימיות בהוראה העבודה ד"עשה כאן ארץ ישראל"⁵, מתוך חיות פנימית – הרי מדבר הוא אודות זה מתוך חיות גם לאחרים, ומפרסם את ההוראה ד"עשה כאן ארץ ישראל" בין בני ביתו, בין הקרובים אליו, ועאכו"כ בין תלמידיו, עד שמדבר אודות זה עם כל מי שיכול להגיע אליו, וכיון שדיבורו כזה בא מפנימיותו, הרי הם דברים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב, ופועלים פעולתם, ועאכו"כ ע"י זה שמראה דוגמא ח' מעבודת עצמו, עד שפועל שגם השומעים נעשים מדברים – "הגורל הי' מדבר".

"במועדו" היא – בזמן שנקבע לכן. כפי שמבאר רש"י, "למועד"¹² – "לאותו מועד המיועד שקבעתי לך"¹³.

ולפי זה: לגבי קרבנות שבת וראש חודש ורגלים, קרבנות הבאים בזמנים מיוחדים, מובנת המילה "במועדו" – כל קרבן מקריבים ביום המיועד לו.

אך לגבי קרבן התמיד, שלא נקבע עבורו יום מיוחד, אלא מקריבים אותו תמיד, בכל יום, כשמו "קרבן תמיד", "עולת תמיד"¹⁴, אין מתאים להתבטא בביטוי "במועדו".

ולכן אין רש"י מפרש כפירושו של אבן עזרא, "שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב", כי לפי פירושו אין המילה "במועדו" מצביעה על הזמן המיוחד והקבוע לקרבן תמיד, אלא היא מלמדת הגבלה בזמן ההקרבה עצמו, בכל יום ויום, שצריך להיות זהירים שלא להקדים ולהקריבו לפני הבוקר ושלא לאחר ולהקריבו לאחר הערב, ועל כך אין מתאים הביטוי "במועדו"¹⁵ – אין זה מועד מיוחד ומסויים לקרבן התמיד, אלא זוהי הלכה¹⁶ והיא קשורה גם לכל הקרבנות¹⁷.

כמו כן אין לבאר בפשוטו של מקרא כפירוש הנ"ל, כי¹⁸ לפי זה צריכה היתה המילה "במועדו" להופיע לאחר שהתורה מציינת את הזמן הכללי והפרטי של הקרבתו – "שנים ליום עולת תמיד, את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבבים". כי לפי פירושו אין המילה "במועדו" מצביעה על עצם זמן ההקרבה, אלא היא פרט והגבלה בזמנו הכללי של היום

12 וירא ית, יד. וראה גם פרש"י שם כא, ב.

13 וכהלשון (תרוגה כה, כב), "תועדתו לך שם", שפרש"י "כשאקבע מועד לך לדבר עמך .. למועד שאבוא שם לדבר אליך". וראה גם תצוה כט, מבייג ובפרש"י.

14 ופרשתנו כה, ג. ובתצוה (כט, מב): עולת תמיד.

15 ובפרשת ע"פ המובאר לקמן ס"ו, דב"מועדו" קאי גם אמוספי שבת כ"ז.

16 ונ"ד קרבן מוסף דשבת (וכו"ב ב"ח ורגלים) דומן המיועד וקבוע להקרבתו הוא "ביום השבת", ומלבד זה יש דין מיוחד "על עולת התמיד" – "מגיד דאין קרבין אלא בין שני התמידים וכן בכל המוספים נאמר על עולת התמיד לתלמוד זה" (פרש"י כת, י"ד), דזה אינו חלק מעצם קביעת זמן ההקרבת ביום השבת.

17 וראה לעיל הערה 9.

18 משא"כ ע"פ המובא לקמן ס"ו.

ובמפורט לגבי הזמן של הבוקר ושל בין הערביים, "שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב".

ומכך שהתורה מקדימה וכותבת את המילה "במועדו" לפני ציון הזמן באופן כללי, ובוודאי לפני הזמן המסויים של כל קרבן תמיד – בבוקר ובין הערביים, מובן, שהמילה "במועדו" אינה עוסקת בעצם זמן ההקרבה.

לכן מפרש רש"י, "בכל יום הוא מועד התמידים", שכאן מציין הפסוק הגדרה חדשה בקשר לקרבן תמיד:

בפשטות רואים¹⁹, שקרבן תמיד אינו זהה לשאר קרבנות המועדים, אשר לכל אחד מהם מועד מסויים, ואילו לקרבן התמיד אין מועד מסויים, ומקריבים אותו תמיד, בכל יום, ולכן הוא נקרא "עולת תמיד".

ולכן אמר רש"י שבמילה "במועדו" מתכוונת התורה לומר שלא כך הוא, אלא "בכל יום הוא מועד התמידים", כל יום הוא מועד מיוחד המיועד להקרבת התמיד של יום זה. כל יום ויום בפני עצמו הוא זמן מסויים לתמיד של אותו יום.

ד. "עבר יומו בטל קרבנו"

מדוע חשוב לציין לגבי קרבן תמיד²⁰ ש"בכל יום הוא מועד התמידים"? – התשובה לכך מובנת בפשטות:

בהמשך פרשה זו⁶, לגבי קרבן השבת, מצטט רש"י את המילים "עולת שבת בשבתו" ומפרש, "ולא עולת שבת בשבת אחרת, הרי שלא הקריב בשבת זו שומע אני יקריב שתים לשבת הבאה, תלמוד לומר

19 מצד הלשון עולה (עולת) תמיד – וכפי שלמדנו ע"ע בפרש"י פ' תצוה כו, כ. כט, מב.

20 בצפנת פענח (מהד"ת כו, א. וראה גם שם פת, א): נ"מ גבי גדר תמיד אם החיוב בכל יום ויום פרטי להקריב אחד בבקר ואחד בערב או זה חיוב תמידי שבכל יום יקריב שני תמידים. ומבאר ע"פ כונת הירושלמי ברכות פ"ד ה"א "שתהא שחיתתן לשם היום".

אבל אין זה הענין המבואר בפנים. כי בפנים מדובר לא דחיוב בכל יום ויום הוא פרטי, אלא – שכל יום ויום הוא זמן מסויים ומיוחד להקרבת התמיד ביום זה, משא"כ שאלת הצפעה היא לגבי החיוב דהקרבת התמיד (לא כ"כ לגבי עצם היום). וראה לקח טוב (להר"י ענגל) כלל ו' (ג), א.

הוספה

בשורת הגאולה

לא.

לויט אַלע סימני הגאולה האַלט מען שוין ממש באַ דער גאולה, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מודיע, מפרסם און מכריז געווען, אַז מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך, צופּוצן די קנעפּ"י, און אויך פאַרענדיקט דעם, עמדו הכן כולכם²¹, דאָס הייסט אַז ס'איז שוין, הכל מוכן לסעודה²², און מ'איז שוין גרייט צוגיין צום טיש, און עסן סעודת ליתן ושור הבר, וואָרום, הנה זה (משיח) בא"י, תיכף ומיד ממש!

* * *

ובאותיות פשוטות: שטייענדיק קרוב גלייך פאַר דער גאולה – דאָרף יעדער איד זיך איינגעוואוינען צו דער גאולה און זיך אַריינשטעלן אין אַ מצב ורגש של גאולה, דורך מאַכן זיין פרטיות'דיקן טאָג אַ גאולה (פרטית) טאָג, און מאַכן זיין מקום פרטי – „ארץ ישראל“, דורך דעם וואָס ער טוט די עבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

און אַלס אַ תוצאה פון די אייגענע שלימות העבודה (במחשבה דיבור ומעשה) – דאָרף זיך דאָס אויך אַרויסזאָגען אין זיין דיבור, ע"ד ווי „הגורל הי' מדבר“, אַז וויבאַלד ער איז דורכגענומען בפנימיות מיט דער הוראה ועבודה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל“, מיט אַן אינערלעכע לעבעדיקייט – רעדט ער וועגן דעם מיט חיות אויך צו אַנדערע, און איז מפרסם די הוראה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל“ באַ

בשבתו, מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו". ויש לעיין: מהו הדין לגבי קרבן התמיד, האם בקרבן זה יקריב שנים למחרת, או „אם עבר יומו בטל קרבנו“.

לכאורה ניתן היה לומר, שמקרבן השבת לומדים זאת לגבי כל הקרבנות, כפי שמדייק רש"י בלשונו „מגיד שאם עבר יומו“, ולא „אם עבר שבתו“ וכדומה, שבכך „מגיד“ שלגבי כל קרבן „אם עבר יומו“ – של כל קרבן, הרי אז – „בטל קרבנו“.

אך קשה לומר כך, כי בפסוק אחר המופיע בהמשך²¹, „זאת עולת חדש בחדשו“ אומר רש"י „שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין“, מכך מובן שאין מסיקים מ„עולת שבת בשבתו“ לגבי כל קרבן.

יותר מכך: אפילו לגבי קרבנות המועדים אנו מוצאים לימוד דין זה בנפרד – בפרשת אמור, על הפסוק „דבר יום ביומו“²² אומר רש"י „האם עבר יומו בטל קרבנו“.

ולפי זה יוצא לכאורה, שלגבי קרבן התמיד לא אומרים „אם עבר יומו בטל קרבנו“²³, שלא ככלל הקרבנות שלעיל.

ולפי ההסבר שלעיל על פירוש רש"י יש לומר, שדין זה חל גם לגבי קרבן תמיד:

כיון שלגבי קרבן תמיד, לא זו בלבד שצריך להקריב קרבן בכל יום, אלא „בכל יום הוא מונע התמידים“, שכל יום הוא מועד בפני עצמו, והוא זמן מיוחד המיועד להקרבת התמיד של יום זה, מובן מכך, שגם על קרבן תמיד חל הכלל, שאם „עבר יומו“ – היום המיועד להקרבת תמיד של יום – הרי אז „בטל קרבנו“.

ה. כל יום – מיוחד מפני קרבנו

למרות זאת אין דרוש לימוד מיוחד כדי

(21) כה, ד.

(22) כג, לו.

(23) ודוגמתו: פיש וקרין חה"ש. וראה לקמן וכן הערה 33. ע"ד ההלכה – ראה ברכות (כג, א) דנקט הגמרא בפשיטות בניגע לקרבן אומרים עבר יומו בטל קרבנו, ושם מדובר בקרבנות תמיד (ראה פרש"י שם בסוף הע' ובמהרש"ל שם).

וראה תמורה ד, א. תוי"כ אמר שם. אבל – כ"ז אינו שייך לפרש"י עה"ת – פשוטו של מקרא.

להגיע למסקנה שגם לגבי „תמיד“ חל הדין של „עבר יומו...“, למרות ששבת והרגלים הם בודאי ימים מיוחדים שמקריבים בהם קרבן מיוחד, ובכל זאת נדרש פסוק ולימוד מיוחד כדי להגיע למסקנה ש„אם עבר יומו בטל קרבנו“.

– כי יש הבדל מהותי בין קרבנות השבת וכדומה לבין קרבן התמיד:

היהודיות של השבת והרגלים, לעומת שאר ימות השנה, אינם מפני הקרבנות הקריבים בהם, אלא מפני עצמם: שבת היא יום קדוש שאסור במלאכה, וכן החגים הם ימים המיוחדים באיסור עשיית מלאכה ובמצוות המיוחדות להן, אלא שבימים אלה נוספות גם חובות של הבאת הקרבנות המיוחדים להם²⁴.

ולפיכך, אילו לא היה לימוד מיוחד, ניתן היה לחשוב שאפשר להשלים את הקרבן בשבת הבאה, וכן לגבי חג²⁵.

לעומת זאת, לגבי התמידים, הרי לפי פירוש רש"י ש„בכל יום הוא מועד התמידים“, הרי היהודיות של יום זה היא רק מפני הקרבן המיוחד לו, ולכן מובן²⁶ ש„אם עבר יומו“ – היום המיוחד והמיועד לתמיד של יום זה, הרי אז – „בטל קרבנו“²⁷, אין אפשרות להביאו ביום המחרת, המיוחד בפני עצמו לקרבן התמיד שלו.

1. ימים מיוחדים לקרבנות אלו

אך אין די בהסבר זה:

(24) וכפשוטו הכתובים בפ' מועדות (אמור כג, ד ואילך), שבכל מועד מקדים הכתוב ענינו המיוחד – המצויה* ואיסור עשיית מלאכה, ואח"כ הקרבן דהיום. ובפ' משפטים (כג, ד ואילך), ובפ' תשא (לו, יח ואילך) לפניו – נזכרו הרגלים בפ"ע, ולא קרבנות שלהם.

(25) בניגע לר"ח ראה לקמן הערה 30.

(26) דאם כל יום ויום הי' הליק ומיוחד בפ"ע בלא"ה, אלא דישנו חייב להקריב בכל יום קרבן, הי' מקום (לקס"ד) להשלים קרבן דיום זה ביום (אחד) שלאחריו, אבל מכיון דכל יתודו דהיום היא מצד הקרבן דיום זה, אין מקום להשלים ולהביא קרבן זה למחרתו – שר"י אינו יום שלפניו.

(27) וע"ד קרבן פסח דזמנו בי"ד בניסן בין הערבים, דגם בו

(* אלא שמצוה המיוחדת דחג השבתות – „יום הבהירות“ היא, והקרבנות מנחה חדשה לח' וגו' (אמור כג, טז ואילך), ואדרבא – בתגובה לח' נזכר כלל בפ' אמור קרבן מוסף שלו (ראה פרש"י שם, טז).

- 1) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- 2) ראה אגרות קודש אדמ"ר מהור"י צ"ד ע' רעט. וראה „היום יום“ טר טבת.
- 3) ל' המשנה – אבות פ"ג מ"ז.
- 4) שה"ש ב, ח. ובשהש"ר עה"פ.
- 5) ראה אגרות קודש אדמ"ר מהור"י צ"א ע' תפה ואילך.

יב. קדושה בכל יום

משמעות הענין לגבי עבודת האדם לקונו: כאשר עבודתו הרוחנית של היהודי היא באופן של „תמיד“, אין אצלו שינויים בעבודתו: הן בימות החול, הן בשבת וביום טוב ועד ליום הכיפורים (שבת שבתון)⁵⁰ – בכל מצב שהוא שרוי בו, ובכל עבודה שהוא עושה – מורגשת אצלו מטרה אחת: קיום רצון ה', „שאמרתי ונעשה רצוני“⁵¹. אופן כזה של „עבודה“ נובע מהתמסרות מוחלטת לרצון ה', הוא „חש“ ואצלו „מאיר“ הענין של „אני ה' לא שניתני“, ולכן אין אצלו שינויים בעבודתו.

ואת זאת מדגיש רש"י, שעל ידי עבודה

של „תמידים“ נעשה „כל יום“ ל„מועד“, כל יום נעשה יום „מיוחד“, אין הוא יום חול כשאר ימות החול, אלא יום המיוחד ומיוחד לקרבן – קירוב לה'.

ועל ידי כך מתממשת שלמות התכלית של נתאזה הקדוש-ברוך-הוא להיות לו דירה בתחתונים⁵², שאין משרים את הקדושה רק בימים מיוחדים ומסויימים בשנה, אלא בכל יום, גם בימות החול,

וזה מחיש את קיום היעוד של שבת בכל הימים, כאשר כל יום רגיל יהיה יום שבת קודש – יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים⁵³.

(משיחות ש"פ פינחס תשל"ב, תשד"מ)

(52) תנחומא נשא טו.
(53) תמיד בסופה.

(50) בעבודה המיוחדת דשבת, או דיו"ש כ"ו.
(51) פרש"י פרשתנו כה, ה (בנוגע לקרבן תמיד). ובכ"מ.

לזכות

**כ"ק אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח**

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

**יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד**

סביר לומר, שהפסוק הראשון של פרשת הקרבנות „צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניהוחי תשמרו להקריב לי במועדו“ מהווה הקדמה כללית לכל הקרבנות המופיעים בהמשך הפרשה – תמידים, מוספי שבת וראש חודש ורגלים, אשר כולם הם „לחמי לאשי...“, ובמילים „ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו...“ מתחילה התורה לפרט את הקרבנות, כל אחד בפני עצמו – החל בקרבן התמיד.

ולפי זה יוצא שגם המילה „במועדו“ אמורה לגבי כל הקרבנות, כפי שמפרטת התורה לאחר מכן את זמנו של כל קרבן, שבת ראש חודש ורגלים, ורש"י מוסיף ומבאר²⁸ שגם לגבי קרבן התמיד יש אותה משמעות למילה „במועדו“. כי „בכל יום הוא מועד התמידים“.

מכך מובן, שהקרבנות של שבת ראש חודש ורגלים אינם ענין נוסף לימים אלו, אלא היחודיות של ימים אלו היא גם עקב הקרבנות של היום, ימים אלו מיוחדים וקבועים לקרבנות המסויימים²⁹.

ואם כך, שבה ומתעוררת השאלה: מדוע יש צורך בלימוד מיוחד. לגבי שבת וראש חודש, ש„אם עבר יומו בטל קרבנו“?

**ז. „הרי שלא הקריב בשבת
ז...ז“**

כדי להסביר זאת, יש להקדים ולבאר את הבדלי הניסוח שאנו רואים כאן: לגבי שבת כותב רש"י בהרחבה „הרי שלא הקריב בשבת זו, שומע אני שיקריב שתים לשבת הבאה, תלמוד לומר בשבת, מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו“. לעומת זאת, מספר פסוקים לאחר מכן, לגבי ראש חודש אומר רש"י בקצרה (אך בתוספת „ושוב...“): „שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין“. ולפני כן, בפרשת אמור, על הפסוק „דבר

נאמר (בהעלותך ט, ב). „במועדו“ (כנ"ל בפנים), דלא ה' קס"ד להשלים הקרבן, אלא שבאה פרשה וציווי בפ"ע מאת ה' – הפרשה דפ"ש.
(28) ויובין בפשטות יותר הטעם ל„ביאור“ זה, מכיון ש„במועדו“ קאי על „תמיד“ ומוספי שבת כו' יחד.
(29) להעיר ממ"ש בפ' אמור כג, לו.

יום ביומו“ אומר רש"י בקצרה (ובלי ההוספה): „הא אם עבר יומו בטל קרבנו“. אמנם, לגבי ראש חודש ניתן להבין, שמשום שהוא מופיע מספר פסוקים לאחר פירוש רש"י על „בשבתו“, מובן, שאין צורך לחזור על כך בהרחבה ולומר „הרי שלא הקריב בראש חודש זו...“³⁰. אך לגבי קרבנות המועדים שבפרשת אמור, המופיעים לפני כן, ובחומש אחר, מדוע שם מציין רש"י את הדברים בקיצור ואינו מפרט מדבריו לגבי שבת „הרי שלא הקריב בשבת זו...“?

יש המפרשים³¹, שלגבי הרגלים אין צורך בלימוד מיוחד כדי להגיע למסקנה ש„אין מביאין עולת יום טוב ביום טוב אחר“, כי ברור מאליו ש„אם לא הקריבו בפסח שלא יקריבו בשבועות תשלומין לפסח“³², אף-על-גב דשווין בקרבנותיהם, מכל מקום תרי שמות ניהו. אבל שבתות וראשי חודשים, שכולהו חד שמא ניהו (=ששם אחד לכולם), סלקא דעתך אמינא (=היה עולה על הדעת לומר) שיקריב בשביל תשלומי ראשון, קא משמע לך“.

לפי זה, הלימוד מהמילים „דבר יום ביומו“ לגבי קרבנות הרגלים שולל אפשרות של תשלומים של אחד ממימי ההג ביום מאוחר יותר באותו חג עצמו³³ – בשבעת ימי הפסח ובשבעת ימי הסוכות³⁴.

ברם השאלה היא: מדוע אין צורך בלימוד מיוחד לכך ש„אם לא הקריב בפסח זה יקריב שתים בפסח הבא“³⁵, וכן לגבי שבועות^{35*}.

(30) ומה שהוסיף רש"י „שוב אין לו תשלומין“ משמע שהמדינר לא בתשלומין ברי"ח הבא כ"א בהימים שלאחרי רי"ח זה, שא"א להשלים קרבן דרי"ח בימי החודש שלאחרי (משא"כ בשבועות), משא"כ בשבת אין קס"ד אפילו להשלים קרבן שבת בימות החול – ראה דברי דוד להט"ז כאן כה, יו"ד.
(31) ביאורי מהרא"י על פרש"י פרשתנו (והובא בשי"ח כאן).
(32) להעיר מל' הרמב"ם דלקמן הערה 41: למחר או למועד אחר. ואכ"מ.
(33) וע"ד תשלומי שלמי תגיגה (אמור שם, לט בפרש"י).
(34) ראה הערה 38.
(35) ראה ראי"ם לפרש"י אמור שם.

(35) ואף שכבר ידעינן שאין תשלומין בתג זה עצמו (כפרש"י אמור, כנ"ל) – הרי שם עכ"פ יש הקרבת קרבן בתג זה, משא"כ אם לא הקריב בפסח זה כלל, קס"ד שיקריב שתים לפסח הבא. (35*) במשכיל לדוד פרשתנו: והשתא דכתב' רתמנא בשבת דרי"ח אתו כולהו מועדות מנייהו במה מצינו דלית להו תשלומין

ת. תשלומין – ל„גברא“ או ל„חפצא“

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

במושג התשלומין יש מספר משמעויות להגדרתו, ומתן: א) מצד הגברא – האדם משלים את חובתו, שהיה עליו לבצעה ביום הקודם וכדומה. ב) מצד החפצא – פעולה שהיתה צריכה להיעשות בדבר מסויים, נעשית באותו הדבר במועד מאוחר יותר.

בדומה לתשלומין מצד המצוה של „השיב את הגזילה אשר גזול“³⁶, אשר כל עוד הדבר הגזול קיים, עליו להחזירו, ולקיים את „השיב את הגזילה“ כפשוטו, בהפך עצמו. אך כאשר מציאות זו כבר אינה קיימת, הוא משלם את שווי הגזילה, ומשלים על ידי כך את חובת המצוה המוטלת עליו (על הגברא)³⁷.

ובדומה לכך לגבי הקרבת קרבנות: מצד זמנו הקבוע של כל קרבן – „במועדו“, מובן שאי אפשר לקיים את מצות הקרבת הקרבן ביום זה על ידי הקרבתו ביום אחר³⁸. ואת זאת מדגיש רש"י לגבי התמידים, ש„בכל יום הוא מועד התמידים“, וממילא אין אפשרות לקיים את חובת הקרבת התמידים של יום זה על ידי הקרבת התמיד ביום אחר, שאיננו „מועדו“.

וכך מובן לגבי כל הקרבנות שבפרשתנו אשר יש להביאם „במועדו“, במועד מסויים, מוספי שבת בשבת, ראש חודש ורגלים – ואין לחשוב שכאשר לא הקריבו מוסף שבת, אפשר יהיה להשלים מצות יום זה בשבת הבאה. וכך גם לגבי ראש חודש ורגלים.

לא של פסח בעצרת ולא של פסח שנה זו בפסח של שנה אחרת. אבל – לא מצינו לימוד כזה (מה מצינו?) בפרש"י, בפשטי. וראה בכללות חילוק הלימודים ב.אם עבר זמנו בטל קרבנו במפרשי רש"י כאן ובפ"א אמור. ובמפרשי הספרי כאן. (36) ויקרא ה, כג.

(37) אף שלא נזכר בפרש"י ע"ת ויקרא שם, דרשות רז"ל בה וראה ב"ק סו, א. ור"י. וראה פרש"י סנהדרין עב, א ד"ה אבל לענין. רמב"ם הל' גניבה פ"א ה"ב. הל' גזילה ואבידה פ"א ה"ה. ועוד – מובן ענין הנ"ל גם להלומד פשטי"מ, דהרי סברא היא.

(38) וענין התשלומין מצינו בפשטי"מ רק בקרבן יחיד – שלמי חגיגה, וגם ע"ז צריך לימוד מיוחד (פרש"י אמור כג, לט).

ט. הקרבן עצמו או ממונו – קיימים או בטלים?

אך השאלה עדיין קיימת: כיון שהקרבן קיים, הכבש המיועד לקרבן התמיד של יום זה נמצא, הרי ייתכן שיש להקריב כבש זה למחרת, וכן לגבי מוספי שבת – אפשר להקריב בשבת הבאה את הכבשים שהוכנו לשבת הקודמת, מפני שזהו כבש שיועד לקרבן תמיד, או לשבת. ואף אם עדיין לא הכינו את הכבש לתמיד או למוסף שבת וכדומה, הרי נמצא בלשכה, בקודש, הממון המיוחד לכבשי התמיד ולמוספי השבת, ואפשר להשתמש בו להוספה בתמידים שלמחרת, וכן לגבי שבת.

וזהו החידוש בנאמר „הרי שלא הקריב בשבת זו, שומע אני יקריב שתיים לשבת הבאה“: המחשבה איננה להשלים את החובה של מצות הקרבת המוסף של השבת הקודמת³⁹, אלא מצד קיומם ומציאותם של הכבשים לקרבן, או של הממון המיועד לכך.

על כך לומדים מהמילה „בשבתו“ – „מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו“, אין קיימת כלל המציאות של „קרבנו“. לא זו בלבד שאינה קיימת החובה של מצות ההקרבה של השבת הקודמת, אלא כאשר „עבר יומו“ התבטל הקרבן של שבת זו.

הלכה זו נלמדת גם לגבי ראש חודש ורגלים.

אך לא כך הוא לגבי התמיד. אמנם, „בכל יום הוא מועד התמידים“, אך אין סברה שניתן לקיים את חובת התמיד של היום על ידי הקרבתו למחרת, כי מחר איננו „מועדו“⁴⁰. אך אין כאן לימוד ש„בטל קרבנו“, שמציאות הקרבן מתבטלת. ולכן נראה על-פי פשוטו של מקרא, שאפשר, ואף צריך, להקריב תמידים אלו למחרת, כי מציאותו של הקרבן, או הממון עבורו, קיימים⁴¹.

(39) ולכן אין רש"י כותב, שומע אני ישלים לשבת הבאה וכי"ב. ולהעיר משינוי לשון רש"י „יקריב שתיים לשבת הבאה“ ולא כבספרי „יקריב לשבת הבאה“.

(40) ראה לעיל הערה 26.

(41) להעיר מלשון הרמב"ם הל' תמידין ומוספין ספ"ח (מתמורה יד, א): ואינו חייבין להקריב השאר למחר או למועד אחר אלא כל קרבן צבור שעבר זמנו בטל קרבנו.

זה, מובן, שהיא מוגבלת, ולכן קשורה „השראה“ זו דוקא ליום מסויים⁴⁵.

לגבי קרבן התמיד, להיפך: זהו ענין תמיד, ללא הגבלות, ומכך מובן, שהשראת הקדושה⁴⁶ שעל ידי קרבן תמיד קשורה להתגלות הקדוש-ברוך-הוא עצמו, שאין אצלו ח"ו שום שינויים, ולכן היא מאירה ושוורה תמיד, ללא כל הגבלה.

וזהו ההסבר לכך שקדושה זו אינה גורמת להפיכת כל יום ליום טוב, כי מפני שהשראת הקדושה שעל ידי התמיד קשורה לקדוש-ברוך-הוא בעצמו, אשר „אני ה' לא שנית“⁴⁷, לכן אין לגביה מושג של זמן כלל, אלא היא מעל לזמן.

יא. „תמיד“ וב„מועדו“

אך ניתן היה לחשוב שקדושה זו „נשאת“ על הזמן ואינה משפיעה בתוך הזמן, ולכן אומרת התורה שלא כך הוא, אלא גם את קרבן התמיד צריך להקריב „במועדו“ – אשר „בכל יום הוא מועד התמידים“:

אמנם, מדובר כאן על השראה באופן של „תמיד“, ו„לא שנית“, אך אין הכוונה שאין לכך קשר והשפעה על הזמן, אלא „בכל יום הוא מועד התמידים“, היום – הזמן עצמו – משתנה על ידי קרבן התמיד, אך אין הדבר נראה בגלוי.

יוצא מכך, שבענין קרבן התמיד נוצר חיבור בין שני ניגודים – „תמיד“, שאיננו זמן מוגדר, ו„במועדו“ – ההשראה „נמשכת“⁴⁸ במועד ובזמן מסויים⁴⁹.

(45) אע"פ ד„ע"ת רצון שלמעלה .. קדושת שבת וי"ט הוא למעלה מגדר המקום והזמן“ (שו"ע אה"י א"ח מהד"ת ס"א ס"ח), הרי זה ביחס להגבלה דמקום ודמניסת הזמן דלמטה (כמבואר שם). ואכ"מ.

(46) להעיר מעשר קדושות (במקום) זו למעלה מזו (כלים פ"א מ"י ואילך. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז ה"ג ואילך). וראה לקמן הערה 49.

(47) מלאכי ג, ו.

(48) להעיר מלקו"ת צו (ת, ב) בבואר מנתת כה"ג דנאמר בה „מנתה תמיד דהיינו עד עולם ואעפ"כ הוא בח' ביום המשח אותו כו"י“ ע"ש. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 27 ואילך.

(49) להעיר מחיבור ב' ההפכים במקום, ד.מקום ארון אינו מן הגדה“ (יומא כא, א), אף שהוצרך להיות בדיק „אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ג"ו“ (תרו"מ כה, י"ד).

לפי זה מובן בפשטות, שלגבי הרגלים אין מתעוררת אפילו המחשבה שאם לא הקריבו בפסח, יקריבו שתיים בפסח הבא, וכן לגבי שבועות,

כי השקלים של כל שנה המיועדים לרכישת קרבנות ציבור של כל שנה ושנה שונים בכל שנה ושנה, כפי שכבר פירש רש"י לפני כן⁴² – „נתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה“.

ואם כך, לא יחשבו שאפשר להקריב קרבנות של שנה אחת בחג של שנה אחרת, ואפילו מצד מציאותו של הקרבן, שלא רק כהשלמת החובה והמצוה, כי השקלים של שנה זו אינם מיועדים כלל לקרבנות של השנה האחרת⁴³.

יב. שני אופנים בהשראת הקדושה

מיינה של תורה שבפירוש רש"י זה:

ידוע, שהשראת השכינה במקדש, ועל ידי כך בכל העולם כולו, היתה באמצעות הקרבנות⁴⁴. ומובן, שכל סוג של קרבן קשור לאופן שונה של השראה, בהתאם למהות ולתנאים ולנתונים של כל קרבן וקרבן.

וכך גם הקרבנות שבפרשתנו נחלקים לשני סוגים: א) קרבן תמיד, שמובא תמיד בכל יום ויום, ב) מוספי שבת ראש חודש ורגלים, והם קשורים לשני אופנים כלליים של השראת הקדושה:

קרבנות מוספי השבת, ראש חודש ורגלים, מביאים לידי השראת הקדושה המשנה את „הזמן“ – בימים אלו מאירה קדושה בגלוי (קדושת שבת, ראש חודש ויום טוב) ההופכת את הזמן לזמן קדוש.

אך מכך שקדושה זו בימים אלו משנה זמן

(42) תש, ל טו.

(43) ע"ד ההלכה – ראה רמב"ם הלכות שקלים פ"ד ה"א.

(44) ראה חז"ל מאמר ב' פכ"ו. סידור (עם דא"ח) לג, ב"ג. אה"ת פירשתנו ע' א"עב ואילך (ובהנשמן שם). ויצא קפט, א. ובכ"מ.

ולהעיר מלשון הרמב"ם ריש הלכות בית הבחירה: „מ"ע לעשות בית לח' מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות כו' שנאמר ועשו לי מקדש“. ולהעיר שלכמה ג"ל הביא הרמב"ם במנין המצות בריש ספר הדין מ"ע כ ג סיום הכתוב „ושכנתי בתוכם“ (ראה רמב"ם ספר המדע ירושלים תשכ"ד).